

## V Tejně



U silnice z Leštinky do Vrbatova Kostelce se nachází usedlost rodiny Macasových. Z počátku jsem se domníval, že je posledním domem zaniklé vsi Týn. Tomu by odpovídal možný význam slova sídlo. Obdobný význam má i Hrochův Týnec u Chrudimi, tj. Hrochovo sídlo, neb Hrochův dvůr. Druhý výklad Hrochova Týnce je správný. Ve čtvrtém dílu sborníku Chrudimsko Nasavrcko se na straně 49 můžeme dočíst *„Do Nasavrcka se ovšem nehrnulo tolik lidí jako do kraje, proto zůstalo mnohdy víc než polovina lesa, luk a zvláště pastvin nerozdělených. Ty byly všem společné. A poněvadž užívala jich celá obec, sluly pozemky ty obcíny, pastviska, pašťe, nebo draha. Odtud si také vysvětlujeme, proč v okrese nasavrckém až po dnešní den skoro každá obec má tolik obecních pozemků, čehož u vesnic krajských, osazených dle staročeského práva, není. Podobnou kolonizací vznikla rovněž i řada vesnic na zboží kláštera podlažického. Přesných záznamů o tom sice nemáme, avšak soudíme dle pozdějších záznamů zemských desk, sluší mítí za to, že podobným právem vznikly i osady: Mezhoř, Skála, Louka, Habroveč, Dřeveš, Bystřice, Nekov, Smrček a Týn. Jména odvozená z lesů, půdy i polohy tomu plně nasvědčují“*. Zápis potvrzuje osídlování zdejšího kraje mnichy kláštera v nedalekých Podlažicích. Ve Státním oblastním archivu v Zámrsku se nacházejí písemnosti, které strohou řečí úřední praví, že v Týně se nacházel panský dvůr, který byl v 16. století součástí zákupného statku

označovaného jako Hory Čelakovské. V urbáři je pak označen jako panský dvůr „V Tejně“. V průběhu 17. století pak dvůr přešel pod správu panství Nasavrky. Dvůr patřil mezi menší hospodářské celky. Zatímco jiné dvory patřící pod správu panství Nasavrky mají dochováno velké množství informací o výnosech, výměře, personálním obsazení, obchodních transakcích a různých jednáních, u Týna je tomu naopak, zde můžeme hovořit pouze o několika zmínkách v urbářích obsahujících základní údaje o plodinách a výměře dvora. V průběhu 80. let 19. století došlo z rozhodnutí ředitelství velkostatku Nasavrky k postupnému rozparcelování a pronajmutí v té době již bývalého panského dvora „v Tejně“. Pronájmy byly uskutečňovány na dobu šesti let na základě veřejné licitace při splnění kritéria velikosti finančního obnosu, který byl pronajímatel ochoten za pronájem zaplatit. Při pronajímání nečinila správa velkostatku rozdíl mezi stavem, či obcemi, do nichž pronajímatelé náleželi. Výše pronájmu závisela pouze na velikosti pronajatého pozemku, na druhu porostu, jenž se na něm nacházel a na kvalitě půdy. Při získání pronájmu pozemku byl pronajímatel zavázán pěstovat stejný druh zemědělské kultury jako pěstoval velkostatek, chránit pozemek před záplavami a jinými živelnými pohromami bez nároku na pomoc velkostatku, nebo na slevu z nájmu. Nájemce na pozemku rovněž nesměl provádět žádné těžební nebo důlní práce. Nájemce musel po podepsání nájemní smlouvy složit do pokladny

velkostatku zálohu ve výši jednoho ročního pronájmu, která pak posloužila k zaplacení nájmu za poslední rok. V roce 1873 byl učiněn výtah z návrhu vyměřovacího a vyceňovacího protokolu pro obecný katastr, týkající se gruntovní držebnosti Bývalému lučnímu hajnému byl za zvýhodněných podmínek pronajat ředitelstvím velkostatku objekt dvora, pozemky o něž nikdo neprojevil zájem byly spravovány dvorem v Zaječicích. Zde je vidět snaha správy panství pozemky „Tejnského“ dvora co nejvíce rozpronajímat, neboť obdělávání pozemků dvorem v Zaječicích přinášelo náklady spojené s nákladným transportem zařízení a osob ze Zaječic do „Tejna“. Původní pronájmy jednotlivých pozemků pronajímatelům během let přešly v trvalé držení drobných hospodářů s jednotlivými majetkovými změnami až do roku 1948, kdy došlo po nástupu komunismu k opětovnému slučování pozemků do velkých celků. Pozemky sloužily většinou jako prostředek obživy obyvatel obce Leštinka, Vrbatova Kostelce a osady Cejřov, kteří po většinu roku pracovali v nedalekých žulových lomech.

Objekt dvora samotného pak již zůstal v soukromých rukách až do současnosti. Stávající objekty nemají ráz staveb druhé poloviny devatenáctého století. Při porovnání s plánem zřízení dvou bytů z roku 1825 a dvora z druhé poloviny 19. století je vidět, že řada objektů vzala během let za své. Nelze vyloučit možnost existence stávajících budov na základech původních správních a obytných budov dvora. Dvůr v Tejně má zcela reálný základ a i když z bývalého dvora nejsou zachovány žádné přímé hmotné pozůstatky (vyjma rodinné usedlosti Macasových), zůstal uchován prostřednictvím ústní tradice zdejších lidí a dostal se i do běžných turistických a katastrálních map jako připomínka lidské činnosti v tomto kraji.

rok 1754 mapa hranic panství Rychmburk a Nasavrky rozměry # originálu 34×45 cm. Jde o hraniční mapu uvedených panství v oblasti Leštinka a # Nasavrckého dvora Týn (dneska tam bydlí

Zde je možno se podívat na hraniční mapu uvedených panství v oblasti Leštinka a Nasavrckého dvora Týn



Mapa je z roku 1754 má rozměry originálu 34×45 cm. Všimněte si kudy prochází hranice u obce Leštinka. Nahoře je za řekou je již panství Rychmburk a Nasavrky



Detail zobrazení dvora Týn